

TENEN

Dansk Tekstilhistorisk Forening

19. årgang, nr. 2

2008/2009

REJS TIL GENERALFORSAMLING I VÆRLØSE – HUSK LOMMETØRKLÆDER – SE SIDE 14 – REKLAMEN HER ER FRA 1930-ERNE

Indhold:

Skrædderarbejde i gamle dage	side 3
Ejstrupholm Emballagefabrik	side 7
En dåbskjoles historie	side 9
Håndarbejdets dag 2008	side 13
Generalforsamling lørdag den 14. marts 2009	side 14
Foreningsberetning for året 2008	side 15
Et bidrag til Danmarkskortet	side 17
Boganmeldelser	side 22
Arrangements- og udstillingskalender	side 24
Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.	side 27

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

Giro nummer: 143-0130

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2008/2009 er prisen pr. år 200 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History

Tidsskriftet **TENEN**

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost *silke-annet@detail.dk* • Lis Slottved, telefon 74 63 03 50,

ePost *slottved@privat.dk* • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 48 17 16 47,

ePost *vofl3450@yahoo.co.uk*

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • Digitaltryk: VesterKopi • ISSN: 0906-9526

Copyright © TENEN og forfatterne • 14.02.2009.

TENEN udkommer tre-fire gange om året.

Artikler og indlæg sendes til redaktionen

fx med ePost – eller maskinskrevet med brevpost.

Annoncepriser: 1/1 side: 525 kr. 1/2 side: 300 kr. 1/4 side: 185 kr. 1/8 side: 135 kr.

Ældre numre af TENEN kan købes ved henvendelse til foreningens kasserer

– så længe lager haves. Prisen er 50 kr.

Ændring af sendeadresse meddeles til kassereren.

Internet: <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen>

Skrædderarbejde i gamle dage

Det ældste danske skrædderlaug er Ribes fra 1349. I 1375 var der 7 skræddere i København og 13 skomagere. Fra 1415 findes en "Skrå" (laugsvedtægt) fra København, stadfæstet af Biskop Peder i Roskilde, hvori der blandt de faglige paragraffer står omtalt Mesterstykket, der består i "at skære et par klæder og gjøre det færdigt på Oldermændens bord".

Skrædderne og klædekræmmerne dannede i begyndelsen et laug, men der kom efterhånden et stort socialt skel imellem dem, idet skrædderne forbliver fattige, mens klædekræmmerne bliver rigere. Disse sidste slutter sig derfor sammen med de øvrige storkøbmænds laug, "Det danske Kompagni" eller "Hellig Trefoldigheds Gilde". I 1510 var der 17 skrædderforretninger i København med i alt 15 svende. I 1791 var der i København 319 mestre og 97 svende og i 1857 var tallene i 582 mestre og 762 svende.

Hele laugsvæsenet i den gamle form svarede ikke længere til den nye tid, hvorfor den frie næring

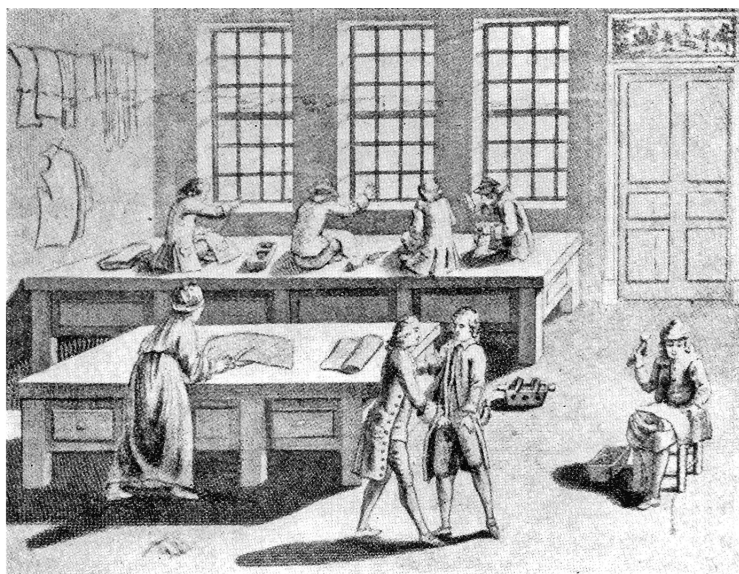
*Skrædder — Aar 1500 —
Fransk Træsnit.*

blev indført med laugenes ophævelse i 1857 og lovens ikrafttrædelse i 1862.

Ved ophævelsen af det gamle Københavns Skrædderlaug var der 375 medlemmer, der derefter dannede en ny forening "Skræddermestrenes forening" med 222 medlemmer. Herefter opstår der flere sammenslutninger, hvoraf de fleste kalder sig skræddermesterforening, mens andre kæder deres bynavn til laugsbetegnelsen.

Ved forordning af 4. nov. 1682 fik alle laug enslydende artikler. De påbød, at ingen udenfor laugets stående måtte udøve eller ernære sig ved skrædderhåndværket; ej heller måtte han holde svende eller drenge. Hvis en skræddermester døde, havde hans enke ret til at fortsætte virksomheden, så længe hun forblev ugift. Mesteren måtte

Skrædderværksted
— Aar 1580.

have en læredreng på prøve en måned. Hvis drengen egnede sig til skrædderhåndværket, oprettedes en bindende kontrakt. Læretiden var 5 år og 1 år som lønnedreng. Når læredrengen var udlært, skulle han arbejde 4 år ved håndværket som svend, før han måtte nedsætte sig som mester. Arbejdstiden for svendene var fra kl. 5 morgen og så længe mesteren ønskede det.

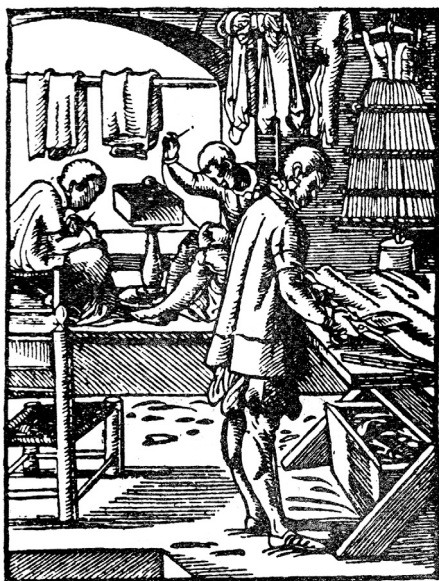
I oldermændens hus hang "Det sorte Brædt", "hvor svendenes navne skal antegnes, som enten sig modtvilligen imod deres mester forholdes, eller sig af tjenesten begives, førend de foraccorede terminer, som de skal tjene udi, ere forbi, eller om nogen gjeld de gør, og ikke betaler, og må sådanne svendes navne ej udslettes, førend de de vedkommende tilfredsstiller".

Forordningen værnede svendene ved, at der oprettedes en sygekasse. Mesteren havde pligt til at

tilbageholde 4 skilling månedlig af svendens løn. Disse penge skulle oldermændene opbevare i laugets fattigbøsse, hvortil han og en af de ældste svende hver havde en nøgle. Pengene skulle bruges til kur og pleje og til skræddernes og deres husstands ligfærd.

Hvis en svend var forsømmelig med sit arbejde, kunne mesteren afkorte lønnen. Løb en dreng af lære, måtte han begynde forfra på læretiden, hvis han atter ville til faget. En svend kunne, når det passede ham, gå "på valsen", og fik han ikke arbejde i den by, hvortil han kom, boede han på "Geskenken".

Svenden boede og spiste altid hos mesteren. Blev han syg, var han altid sikker på hjælp. Døde han, fik han en standsmæssig begravelse. I den gamle laugstid måtte svenden ikke gifte sig. Gjorde han det, var det vanskeligt for ham

Skrædderen.

Træsnit af J. Amman, Frankfurt a/M 1568.
 Tekst: Jeg er en Skrædder : Jeg tilvirker
 Telte for Krigens Fyrster : Jeg gør Skab-
 rak for Fægning og Turneringer : Efter
 vælske og franske Moder klæder jeg dem
 i Højtidsdragt : Hoffolket og Fruentim-
 merne klæder jeg i Flojl og ren Silke : Og
 i uldent Tøj klæder jeg den jævne Mand.

at få arbejde, da de ugifte svende ikke gerne ville være på værksted sammen med ham. Dette forhold ændredes i 1845.

*

Den første som konstruerede en brugbar symaskine var mekanikeren Elias Howe i 1845. Princippet i hans model var som i den tids vævestole. Nålen var bøjet og arbejdede fra højre til venstre. Tøjet måtte spændes i lodret retning. Det var en locksting-maskine – forudsætningen for overlock-konstruktionen. Howe's maskine kunne sy 300 sting i minuttet. Amerikaneren Wilson forbedrede maskinen flere gange, og i 1860 kunne Wheler &

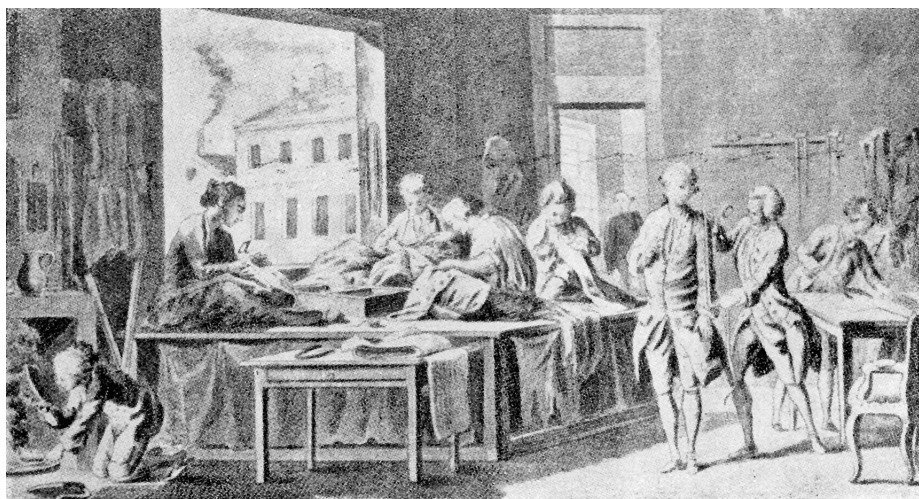
Wilson's symaskine sy 800 sting i minuttet og det samme kunne Singers langskytttemaskine. Ved at anvende elektricitet som drivkraft har man kunnet forøge syhastigheden umådeligt. I begyndelsen af 1900-tallet opnåede man en hastighed af 3000 – 4000 sting i minuttet. I årene 1912 – 13 bragtes alene i Tyskland 1½ million symaskiner på markedet, og af disse var en stor del specialmaskiner. Læs mere i *Dansk Skrædderi i Tekst og Billeder*, 1948

*

Håndsyet dansk "brudekjole anno 1780".

Rekonstruktion ved "Silke-Annet"

Fransk Skrædderværksted. Kobberstik af Benard efter en Tegning af Lucotte 1771.

Indføring af symaskiner i skrædderiet gav nye muligheder med hensyn til tilskæring, materialer og mode. Det skal nu helst alt sammen kunne puttes igennem en symaskine.

Ved håndsying kan man forme sit sytøj på en anden måde, forskellige formede tilskæringer kunne med fikse hænder blive til "skulpturelle" klædninger – den gamle tids fine modetøj har som regel mange skulpturelle finesser, som ofte først erkendes, når man forsøger at sy sådanne modeller på symaskine – det driller og "trækker", stofferne vil ikke lege med. Det er også andre former for sytråd, som er ideelle for maskinsying. Det kan derfor på adskillige meters afstand ofte ses om en "skulpturel" klædning er syet på maskine.

De gamle håndsyingsteknikker er et spændende studie værd. I dag udføres de kun på specialværksteder, f. eks. hos Silke-Annet i Fa-

rum, som har haft flere elever på korte kurser.

Skrædderne er i dag nødt til at anvende symaskiner for at kunne leve af syarbejdet, derfor er der desværre ikke mere gamle håndsyingsteknikker og skulpturel tilskæring i skrædderuddannelsen.

Annet Laursen Skjelsager

Note:

- *Dansk Skrædderi i Tekst og Billeder.* Forlaget for danske Erhverv, 1948.
- Illustrationerne og deres forklaring er fra samme værk - bortset fra brudekjolen.

Ejstrupholm Emballagefabrik

Et medlem af TENEN gennem mange år, Lene Abildgaard Knudsen, har sendt os en CD med mange gode forklædebilleder. Billederne stammer fra henholdsvis Ejstrupholm Savværk og Ejstrupholm Emballagefabrik i Midtjylland.

Ejstrupholm Emballagefabrik i 1950-erne. Indehaveren, Hilmar Jensen, født 1918, er nr. 2 fra højre.

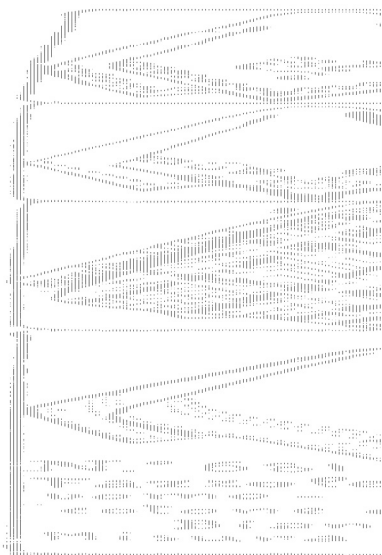
Et læs fiskekasser på vej til Hvide Sande i 1963. Fra venstre ses emballagefabrikkens medarbejdere Åge, Viggo og Oluf. De to sidste mænd er chauffører. Pigen er Lene Abildgaard Knudsen.

Der kigges på solformørkelse.

Stort set alle mænd bærer forklæder på billederne, der hovedsagelig er fra 1950-erne. Jeg synes, at læserne skal opleve et par af billederne, samtidig med at jeg gør opmærksom på, at man stadig kan bidrage med billeder til forklædeprojektet. Jo større bredde i billedmaterialet, jo bedre. Send ikke originalbilleder, men kontakt mig, og lad os finde ud af, hvordan dine billeder kan skannes.

Susanne Nielsen

Ved TENENS kommende generalforsamling vil temaet for det tekstile indslag være noget vi alle kender og har brugt, men som nu oftest er gemt af vejen i en skuffe eller måske en særlig æske ... nemlig lommetørklæder.

Der opfordres til at medbringe egne lommetørklæder og gerne informationer om ejere og brugen.

Indbydelse til generalforsamling er på side 14.

Illustrationen på bladets forside samt den her til venstre er fra: Paolo Perri - "The Handkerchief", Italien 1992.

En dåbskjoles historie

Dåbskjolen var syet af det fineste broderede voile. På de korte ærmer og på kjolens nederste kant sad en festonblonde, og i halsen en bred blondekrave. I livet var et bredt bånd lagt i læg, nærmest et skærf, og sløjfen og dens endestykker hang tilsyneladende ned bagerst på kjolen. Kjolen er muligvis syet af Andrea Skjødt, den ene af Terndrups to sypiger omkring århundredskiftet 1900. Kjolen blev syet til Frederik Christian Vilhelm Ankjær, født den 27. 2. 1894 i Terndrup, som søn af Thyra og Thyro Ankjær – den sidste var apoteker i Terndrup.

Når vi kan fortælle om Vilhelm og hans dåbskjole, er det fordi Bente Ankjær, medlem af TENEN, og farmor til et yngre barnebarn af slægten Ankjær, har samlet oplysninger og fotografier om den dåbskjole, som familien har brugt i mere end 100 år. Materialet er blevet samlet i et lille hæfte, med plads til flere dåbsbilleder, og hæftet kommer til at følge kjolen – og børnene.

Da apotekerparrets søn skulle døbes den 20. maj 1894 i Lyngby kirke (nord for Mariager fjord), var den nærmeste familie inviteret med. Det var bl.a. Vilhelms farmor Frederikke Ankjær, købmands enke fra Ålborg, hendes anden søn

Thyra med Vilhelm.

Emil Ankjær, rektor for Katedralskolen i Aalborg. Tante Hanne, morster til Thyro samt præsteparret fra Ellidshøj.

Det er så heldigt at farmor Frederikke vel hjemkommet fra festen, skrev et brev til sine døtre, hvori hun gav en detaljeret beskrivelse af den gode fest:

Aalborg den 24. Maj 1894

Mine kjære Døtre i Odense!

I længes vist efter at høre om de store begivenheder her, og da Thyro sagde, at han ikke fik tid at skrive straks, vil jeg fortælle om vort besøg. Løverdag Eftermiddag den 19. kørte Provsten, Tante og jeg til Banegaarden, hvor vi fik en anden Klasses Coupé, lidt efter kom Onkel Emil, og det gik gemytligt til Skørping. Der steg vi ind i den lukkede Landauer og naaede Terndrup Apotek kl. 6. Vi blev sær-

deles venligt modtaget. Onkel og Tante stillede værelser til Raadighed, der hvor Changdarmerne har boet, Rectoren boede hos Districtslægen og jeg i deres eget Gæsteværelse. Saa fik vi Aftensmad bestaaende af Beuf med Spejlæg, Lax, Oste-stænger, Sveiserost, Radiser, Øl, Te, Sherry, Julekage. Saa kom Thyra ind med Skatten, en dejlig lang Dreng, han er meget lys og har søde blide blaa Øjne, ligner dem begge.

Det var mig saa frydefuldt at have et saadant sødt lille Barn i mine Arme igen. De har naturligvis forvænt ham, saa han aldrig vil ligge i Vuggen, men altid hænge paa en Arm. Jeg vil da haabe, at lille Ebba fremdeles faar sig en Passiar i Vuggen. Søndag spiste vi Frokost kl. 12, omtrent som om Aftenen, kørte saa kl. 2 til Kirke, Thyra, Barnet, jeg og Onkel Albrechtsen i en lukket Vogn, Rectoren og Thyro i en halvlukket, det var bidende koldt den Dag, og Tante Hanne foretrak at blive hjemme. Vi ventede i Vaabenhuset i 3 Kvarter, og Barnet blev meget uroligt, da han frøs, men saa maatte Thyra til at give ham en Taar, og da vi kom ind i Kirken var han sød og rolig hele Tiden. Først sang vi "Herren strækker ud sin Arm", efter Daaben to vers af nummer 573, 4. Vers. Præsten var jeg meget indtaget af, han ligner Pastor Kopp, der var i Ferslev; Kan I huske ham? Og saa kom det kjære Barn til at hedde Frederik Christian Vilhelm Ankjær. Saa I begriber, at jeg blev glad bevæget, da jeg hørte dette Navn udtalt med Daabens Vand, og saa det søde Barn, der nu skulle bære dette kjære Navn. Nu kaldes han Vilhelm og i Talen, som Onkel Emil holdt, ønskede han for Barnet, at han maatte ligne ham, hvis Navn han bar. Da vi kom hjem var klokken 4, til 4 var Gjæsterne indbudne, det var Præsten med Frue og Guvernaante, denne meget talende og emanciperede Frøken Buch-Fris, og Districtslægen med Frue og Datter, saa vare vi jo 6 i Huset, og de kan ikke spise flere end 12. Først fik vi brun Suppe med Kjødboller og Asparges, derefter den dejligste Ørred, fed og tyk med Æggesauce, saa Ananas, Lammesteg og Kyllinger, brunede Kartofler og Salat, Syltetøjer og endelig Kransekage, 5 Kranse, Appelsinkage og Confect, Rødvin, Sautern og champagne. Det var en animeret Middag. Rectoren drak Barnets Skaal, Onkel Albrechtsen Bedsteforældrenes, Thyro Fadder-nes, Præsten drak min Skaal saa nydelig, fortalte om hvor dejligt det var at have Moder ogsaa i den ældre Alder. Lægen drak ogsaa min Skaal og ønskede mig 38 Børnebørn, hvad jeg dog ikke ønskede selv. Thyras Skaal blev udbragt med 3 Hur-raer, og saa fremdeles. Det er forfærdelig talende Folk i Terndrup, saa vi "Gamle" næsten forstummede, dette gjaldt særlig Onkel Emil, som plejer at tale flere Gange ved et godt Bord.

Efter Bordets Kaffe og Cacao og om Aftenen skaaret Smørrebrød med røget Lax, Oxetunge, Ost, The og Øl. Klokken var 12, da vi skiltes. Ja, I kan tro, at det er et velbesat Hus i alle Maader, der var utallige Kopper og Isglas til Champagnen. Drengens udstyr var udsøgt og fuldstændigt, Kaabe, Hat og en yndig Vogn af den nye Facon. Men Drengen, den lille gode Sjæl var dog det bedste. Tante befandt sig ogsaa vel, hun ønskede, at hun boede der, og den landlige Ro vilde ogsaa gjøre hende godt, Onkel var og ganske veltilpas.

Vi blev til Tirsdag Eftermiddag. Jeg vilde helst hjem nu, men er stærkt bedt derud i Jordbærtiden, ja, jeg er just ikke glad ved Spetaklet her.

Så mange var ordene fra dengang man skrev lange breve, heldigvis, for vores fortid bliver pludselig trukket nærmere til os.

Et par år efter blev lillesøster Ellen døbt i kjolen, og bindebåndet i kjolelivet er nu skiftet ud med et bredt mørkerødt bånd, hvor sløjfen sidder foran på kjolen.

*

I de næste 100 år bliver kjolen brugt adskillige gange.

Den 8. juni 1923, på Frederiksberg, bliver Vilhelm far til Arne Ankjær. Denne døbes den 12. august 1923 i Sct. Thomas kirke, Frederiksberg. Arnes mor var gudmoder. Der er nu en lys sløjfe foran på kjolen.

Den 19. september 1958 (klinik på Nørrevold) bliver Arne far til en lille dreng. Han døbes Lars Uffe Ankjær den 30. november 1958 i Grøndalskirken, København. Gudmoder var faster Bente.

I forbindelse med Lars Uffes dåb blev kjolen ændret lidt, som det skete med mange dåbskjoler på det tidspunkt. Den blev lagt lidt ud, der blev isat lange ærmer, og den brede krave blev pillet af, og erstattet af en smallere. Der blev også syet en lyseblå underkjole til drengebrug. Tilsyneladende har der ikke været en tilhørende hue.

Jens Mikkelt Ankjær. Lillebror til Lars Uffe. Født 1. juli 1963 på klinik i Søborg. Døbt den 8. september 1963 i Birkerød kirke. Mormor var gudmoder.

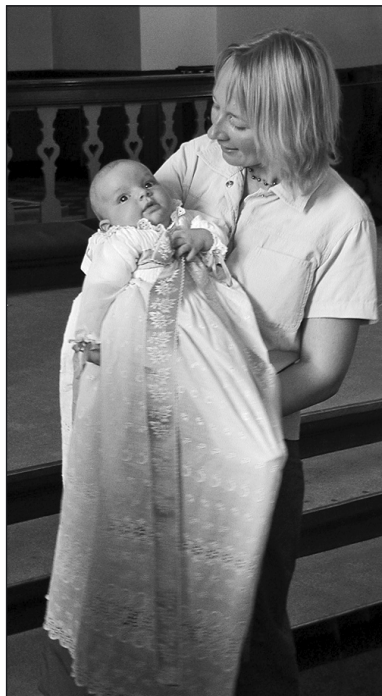
Morten Tue Ankjær. Yngste bror. Født den 21. juli 1965 på klinik i Søborg. Døbt den 12. september 1965 i Birkerød kirke. Faderens møster var gudmoder.

Endelig kjolens hidtil seneste optræden.

Morten blev den 12. april 2003 far til en lille pige. Hun er oldebarn af Frederik Christian Vilhelm Ankjær, kjolens første bruger. Den 17. august 2003 fik den lille pige navnet Linnea Pernille Ankjær i Grøndalskirken, København. Gudmoder var veninde Hanne Mortensen.

Kjolen er nu pyntet med et blankt satinvævet bånd, der har sløjfen foran på kjolen.

Bente Ankjær fortæller om Linneas fest: "Menuen bestod af spareribs, som blev grillet i gården til andelsboligernes fælleshus, hvor festen blev holdt. Der blev også

Hanne Mortensen med Linnea.

grillet majscolber til børnene. Servietterne var foldet som små kjoler med kniplingskraver på. Hvad vi mere fik, husker ingen, heller ikke forældrene. Ved det første barns dåb fik vi en fin buffet udefra.

Efter spisningen gik vi alle op til Naturlegepladsen på Bellahøj, så de mange børn, der var med til dåben, kunne få brugt noget af energien. Derefter var der kaffebord i fælleshuset”.

Dåbsfesterne i henholdsvis 1894 og 2003 er hver for sig repræsentative for tidens måde at feste på. Hvem kan ikke forestille sig, hvor fornøjelig den “animerede” middag med den overdådige servering har været, mens grillmad i haven og et senere besøg på naturlegepladsen med alle børnene forekommer som et helt rigtigt valg i dag.

I dåbshæftet, hvorfra de fleste af disse oplysninger stammer, er der

fotografier af børnene og deres gudmødre og forældre. Der er en ledsagende tekst, hvor der kort berettes om barnets navn, fødselsdag og dåbsdato/sted. Hvad forældrene hedder og hvem, der var gudmor. Men det er ikke alene en beretning om hvem i familien, der har brugt dåbskjolen, og hvordan denne kjole så ud. Det er også en beretning, hvor man kan ane vandringen fra landet mod byen. Hvor man kan se hvordan fødeklinikken blev afløst af hospitalet. Hvor de første kvinder (Vilhelms mor, farmor og andre familiemedlemmer) sandsynligvis var husmødre uden selvstændig titel, men hvor der allerede i 1923 optræder en mor med en længere uddannelse bag sig – og fra 1963 findes hæftets eneste billede af en far med sit dåbsbarn. Dem kommer der nok flere af.

*

I den senere del af 1800-tallet og i begyndelsen af 1900-tallet blev der syet mange hvide dåbskjoler i bomuld. Det var tiden, hvor den hvide farve var slået næsten helt igennem i dåbstøjet, og hvor det var muligt at købe metervis af maskinelt fremstillede blonder, bånd, liders og alt, hvad man kunne ønske sig til pynt på dåbskjolen. Eller dåbskjolen blev skabt ved en omsyning af moderens brude- eller konfirmationskjole.

På landets museer er der modtaget mange af disse bomuldskjoler, men på grund af pynten er de overraskende forskellige, selvom grundformen kan være nogenlunde ens. Skikken med at sy barnets navnetræk på dåbskjolen, ses derimod meget sjældent på det tøj, der på nuværende tidspunkt er overgi-

Dåbskjole i 109 år fra 1894-2003

I anledning af Linnea's dåb d. 17. august 2003 har jeg samlet dette lille hæfte om børnene, der har båret denne dåbskjole.

Farmor (Bente Ankjær)

Bente Ankjærs dåbshæfte.

vet til museerne. Det var en mode, der først blev almindelig et stykke ind i 1900-tallet.

På et tidspunkt skal familien her måske tage stilling til, om kjolen er ved at blive lidt skrøbelig. Vælge om den skal bruges til den ikke kan mere, eller måske lægges i en gemmekasse. Når den tid kom-

mer, bliver der forhåbentligt anskaffet et nyt stykke dåbstøj, så familiehistorien kan fortsætte, men med noget helt andet tøj.

*

Brug idéen med hæftet, den er rigtig god.

Anni Bloch

Håndarbejdets dag 2008: I de sidste 6 år har Folkedanserne i Nordsjælland i samarbejde med Arbejdsgruppen Håndarbejdets dag arrangeret håndarbejdets dag i Hillerød. Man har i årenes løb behandlet forskellige temaer, og i år var valget faldet på strik fra 1790 og til i dag. Det ældste på udstillingen var en nattøje fra ca. 1790 og det nyeste var musen fra Helsingør Museerne. Mellem disse to yderpunkter fandt vi kniplingsstrikkede blonder og lyseduge, skolehåndarbejder fra begyndelsen af 1900-tallet, bl.a. lange hvide bomuldsstrømper strikket af 10-årige piger.

Et af pragtstykkerne var et strikket korset i rød, udstyret med stive-

re og bindebånd, helt som et korset skal være. Korsettet er i privat eje og der findes desværre slet ingen oplysninger om proveniens m.m. Det kunne ellers have været spændende at have korsettets historie. Der var enighed om at unge piger af i dag med glæde ville bruge korsettet som top!

En anden spændende ting var et par uldne herreunderbukser med gylp! Udstillingen indeholdt ellers en dejlig kavalkade af trøjer og sweatere fra hele det 20. årh. Genkendelsens glæde var stor ved synet af Voldborgs Danmarks-trøje, det fine hønsestrikket eller dukkerne med fornemt udført tøj.

Et par lokale strikkeforretninger havde hver sin stand på udstillingen med mulighed for køb af materialer til moderne strik. Man havde heller ikke glemt næring til legemet i form af kaffe/the med dejlig kage.

Folkedanserne skal have stor ros for udstillingen, som de 20 TENEN-medlemmer, der var mødt op, var glade for se, og vi vil også gerne sende en stor tak til Anna-Margrethe Jonsson, som på fin måde introducerede os for udstillingen og tanker bag.

Else Sand og Lis Slottved

Invitation: **Generalforsamling lørdag den 14. marts 2009**

Program:

Kl. 10:30 Vi mødes i Værløse Kirke. Højeloft Vænge 20, 3500 Værløse. 500 meter fra Værløse S-Station.

Væveren Kamma Gudmand-Høyer har tidligere fortalt om sit arbejde med messehagler her i bladet (7. årg. Nr. 3, 1996/97). Der kom først skub i arbejdet, da hun mødte formgiveren Ellen Malmer og indledte et frugtbart samarbejde som indtil videre har resulteret i 22 hagler.

En af de gode opgaver har været fire messehagler til Værløse Kirke, der er en moderne kirke med store vinduer og flot lysindfald. Ellen og Kamma tog udgangspunkt i den store keramiske vægdekoration i dæmpede farver af Tue Poulsen, således at de forskellige elementer i kirkerummet opleves som en helhed.

Planlægningen og diskussionerne med menighedsrådet strakte sig over flere år; de fulgte tilblivelsen tæt og sørgede for at alle hensyn blev tilgodeset således at alle nu kan glæde sig over resultatet.

Ellen Malmer har lovet at være til stede og fortælle om sine idéer.

Kl. 11:30 TENENs generalforsamling:

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1. *Valg af dirigent.*
2. *Navneopråb.*
3. *Foreningens årsberetning. Den er trykt i dette nummer af TENEN.*
4. *Godkendelse af årsberetningen.*
5. *Indkomne forslag der har betydning for budget.*
6. *Fremlæggelse af revideret regnskab og budget.*
7. *Fastsættelse af kontingent.*
8. *Valg til bestyrelse for 2 år ad gangen, i lige år vælges 4 bestyrelsesmedlemmer og i ulige år vælges 3 bestyrelsesmedlemmer. På valg er: Annet Laursen Skjelsager, Bent Bille og Tina Ejlersen.*
9. *Valg af revisor og 2 bestyrelsessuppleanter for 1 år.*
10. *Øvrige indkomne forslag.*
11. *Eventuelt.*

Forslag til behandling på generalforsamlingen skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.

Medlemmer har tale- og stemmeret ved generalforsamlingen.

Referent er et medlem af TENENs bestyrelse. Referatet underskrives af dirigenten og bringes i førstkommende medlemsblad.

TENEN er vært ved en kop kaffe under generalforsamlingen.

Derefter Spisning af egen medbragt mad.

Kl. 13:00 Kulturelt tekstilt indslag: Temaet for det tekstile indslag på dette års generalforsamling vil være noget vi alle kender og har brugt, men som nu oftest er gemt af vejen i en skuffe eller måske en særlig æske ... nemlig lommestørklæder.

Historien kan føres tilbage til de klude, man i antikken brugte til at aftørre sved med eller holde for munden. Med nye normer for hygiejne i middelalder og renæssance anvendtes de også til at pudse næse i, men de fleste gengivelser viser dem til dekorativt brug. Ofte har de været af fint materiale som hør og måske kantet med kniplinger.

Det er især de nyere eksempler, vi vil beskæftige os med, idet vi vil se på vore egne og de (kvinde)historier de kan fortælle.

Medbring derfor egne lommestørklæder og gerne informationer om ejere og brug, som vi kan dele med hinanden.

Kl. 14:30 ca. Kaffe med brød.

Kl. 15:00 Tak for en indholdsrig dag.

Tilmelding:

Af hensyn til mængden af kaffe / te og kage bedes man tilmelde sig straks og senest 10. marts til Annet Laursen Skjelsager, telefon 44950555.

Prisen er 30 kr. for medlemmer og 40 kr. for gæster.

Foreningsberetning for året 2008

Årets første arrangement var en meget personlig udstilling og omvisning i Holmens Kirkes Store Kapel. I 2006 fik kunsthåndværkeren Anne Abildtrup ideen til at skabe en udstilling af tøj til døde børn, et emne der kalder på store følelser og noget, vi ikke har hørt om før.

Det var med lidt blandede fornemmelser, vi mødte op en februar-dag i det iskolde kapel, men det blev en smuk og poetisk fortælling

om dragter, der fabulerede om de smås liv og skæbne.

De udsøgte materialer og den velovervejede udførelse bidrog til den intense oplevelse, og præsentationen i det fine rum hævdede besøget ud over dagligdagens almindeligheder.

Man gik på forunderlig vis væget derfra.

*

Generalforsamlingen den 8. marts blev afholdt i Odense, hvor Brandt-

arbejdernes Historiske Forening tog godt imod os i det tidligere Nopperi og fortalte om deres arbejde gennem 20 år. En initiativrig forening i fremgang og med tilgang af mange unge medlemmer! Klædefabrikken historie blev illustreret på plancher og fortalt i den store og spændende bog, som foreningen i 1993 udgav for at synliggøre kulturen omkring fabrikken liv og traditioner gennem mere end 100 år. Vi fik endda hver et eksemplar af bogen til videre studier hjemme.

Et af de store diskussionspunkter på generalforsamlingen var de foreslåede vedtægtsændringer som følge af de nye storkommuners stramme politik for gratis udlån af lokaler til foreninger. Det lykkedes til sidst – til alles lettelse – at blive enige om formuleringer, der åbner mulighed for stadig at komme i betragtning til lokale lån, og vi kunne gå videre til andre programpunkter, som besøget i kunst- og filosoficentret Solvognen.

*

Skovturen i august gik til Christiania, hvor vi gerne ville se nogle af de kendte værksteder og butikker. Tekstilværkstederne måtte vi nøjes med at høre om, men så viste vore to kyndige guider os til gengæld så meget andet spændende, som vi knap nok vidste eksisterede. Fordehlen ved fristadens guider er, at de hjemmевante, viser os ind i haver og værksteder og besvarer alle tænkelige spørgsmål. Det blev en ufor-glemmelig og tankevækkende sommerudflugt.

*

I år var juleturen slået sammen med Håndarbejdets Dag i november og gik til Kedelhuset i Hillerød.

Her havde Anna-Margrethe Jonsen fra Danske Folkedansere arrangeret en udstilling af strik gennem 200 år, og hun gav en meget kyndig omvisning. Det var positivt på denne måde at indlede et samarbejde med foreningen, som har en stor viden om tekstiler.

*

Heldigvis har det ved forhandling vist sig muligt at låne lokaler i nogle af de nye kommuner som eksempelvis Furesø, der åbner lokaler ved Værløse Kirke for dette års generalforsamling. Bestyrelsen holder flere muligheder åbne og arbejder på flere spændende arrangementer til overkommelige priser i det kommende år.

*

Vi fortsætter arbejdet med forklædebogen, CD udgivelser, luksusforordninger.

Vi har gennem årene talt om mulighederne for et logo og har nu kontakt med en dygtig tegner, som måske kan finde det helt rigtige logo til os. Vi håber at have forslag med til generalforsamlingen.

*

Vores medlemsblad er nær et jubilæum, og næste blad nr.19.3, bliver nr. 75 i rækken. De sidste 48 blade er fremstillet med fantastisk stor computerindsats af Frits og Vibeke Lilbæk, de har puslet og plejet alle indlæg og fotos på smukkeste vis og lagt rigtig mange timer og sjæl i hvert eneste af alle disse flotte blade. Stor tak for denne indsats.

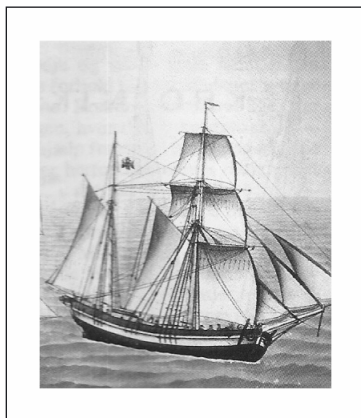
*På gensyn til generalforsamling!
Bestyrelsen*

Et bidrag til Danmarkskortet

Redaktionen fandt for nogle måneder siden, at det var tid til at give endnu et bidrag til TENENs Danmarkskort. Lis Slottved har fremskaffet en artikel, som her genfortælles.

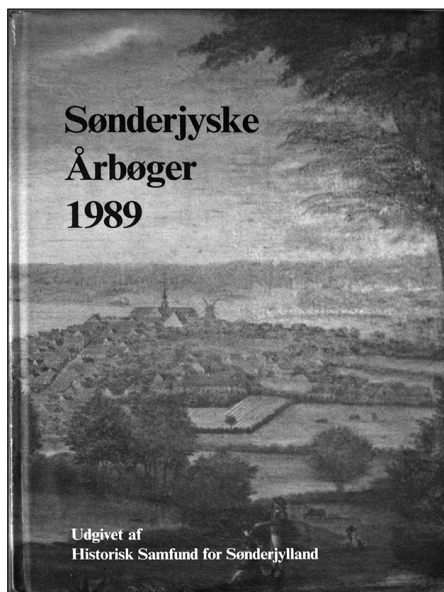
Ifølge artiklen er emnet tekstiler fra Nordøstlesvig i 1700-tallet. Men på forskellig vis er den både bredere og smallere. Udgangspunktet er L. N. Henningsens konstatering af, at der midt i 1700-tallet til København kom ganske store mængder af tekstiler fra havnene i Nordslesvig, det som vi i dag kalder Sønderjylland. Det drejede sig om uldtøj, hør- og blårlærred, hørdrejl

Handelsskib fra 1700-tallet. A. Butty. Handels- og Søfartsmuseet.

og strømper; bare et enkelt skib nåede i løbet af 1767 at bringe 9.400 alen hør- og blårlærred til kongeriget. Derfor stiller forfatteren sig en række spørgsmål: Hvor stammer varerne, herunder råvarerne, fra? – Hvem producerede tekstilerne – hvordan markedsførtes de – og hvem var aftagerne? I besvarelsen ses det tydeligt, at specielt hørren står forfatterens hjerte nær.

L. N. Henningsen lægger ud med at referere til en lang række rejse- og egnsbeskrivelser fra 1700-tallet, som alle roser sønderjyderne for deres husflid på bekostning af sjællændere og sydøboer, som hele vinteren sidder med tomme hænder. Det svarer nok ikke helt til virkeligheden. Det har i alle eg-

Artiklen er oprindelig fra Sønderjyske Årbøger, årgang 1989, udgivet af Historisk samfund for Sønderjylland. Den er skrevet Lars N. Henningsen og hedder Et "flittigt og oekonomisk" folk.

ne af landet været nødvendigt at supplere indtægterne med andet end det som primærlandbruget kunne levere. TENENs medlemmer husker sikkert skovturen til og artiklerne fra Kongmuseerne, hvor det beskrives, hvordan Ryberg fra midten af 1700-tallet hjælper sine bønder til bedre indtægter gennem hørproduktion.

Produktionen af råvarer fordelte sig geografisk i hertugdømmet Slesvig. I de vestlige, mere magre egne lønnede hør dyrkning sig ikke; til gengæld var her mulighed for fårehold. Ulden fra halvøen Ejdersted syd for Husum var særlig berømt. Derimod gav det intensivere landbrug i øst ikke plads til ret

Hørruskning.

mange får; men her dyrkedes så hør. Forfatteren gør opmærksom på at ordet hør forekommer i mange stednavne i Nordøstlesvig, men slet ikke i Vestslesvig. Øst for linjen Ødis – Hoptrup – Aabenraa findes hørnavnet endda i hvert eneste sogn. Jeg prøvede at slå op i et par bind af serien Sydslesvigske Stednavne. Som det ses i note ét nedenfor, er det også dernede sådan at hørnavnene samler sig i øst.¹

Høravlens svingede meget gennem tiderne. I 1500-tallet måtte man importere hør for at have noget at spinde af; dyrkningen tog fart i løbet af 1600-tallet, toppede på mange steder o. 1700 og gik helt af brug ved slutningen af århundredet. Kun i den nordøstlige del af Nordslesvig holdt man ved, specielt ude ved Løjt. Men da landet isole- redes i forbindelse med Napoleonskrigene, fik hør dyrkningen endnu et opsving.²

Selv i perioder hvor hør dyrkningen intensiveredes, ophørte impor-

1. Universitetsjubilæets danske Samfund: *Sydslesvigs Stednavne bd. IV*, 1983, samt bd. II: *Das friesische Festland*, 1979. I sidstnævnte mangler hørnavne helt; men i egnen omkring Flensborg ses i skyldbøger, i skovkort og i slagter Sönnichsens papirer fra Flensborg, Hanved, Brarup og Medelby sogne navnene Hørland, Hørblok (blok=lille ager), Flassblock og Hørager. Herne- de skyldes hør dyrkningens opblomstring i 1700-tallet oplysningspræsten P. E. Lyders fra Lyksborg.

2. Vi genkender udviklingen: Fra første verdenskrig og gennem de følgende år med valutarestriktioner og frem gennem anden verdenskrig steg hør dyrkningen i Danmark til rekordhøjder – og faldt igen da det blev muligt at importere tekstiler.

To ruller håndgjort hørlærred.

ten af hør ikke. Husfliden var nemlig så intensiv at den hjemlige avl ikke var tilstrækkelig. Selv om man dyrkede mere hør i Løjt end i de omliggende syv sogne, f. eks. i 1779 11.000 pund mod de 400 – 1.000 pund som de enkelte øvrige sogne tegnede sig for, var det nødvendigt for løjtboerne at købe hør fra udlandet. I det nævnte år sejledes der til Aabenraa 5 gange så meget hør, som der blev dyrket i Løjt sogn, og til hertugdømmernes øvrige havnebyer 20 gange så me-

Blegepladsen ved Vintersbølle.

get som til Aabenraa. Flensborg overgik selvsagt alle de øvrige havne tilsammen og blev på den måde mellemleverandør. Hør var i 1700-tallet næst efter tømmer den tungeste udgiftspost på Sønderjyllands regnskab.

Hør importeredes fra Østersøhavnene øst for Odermundingen: Gdansk, Kaliningrad og Riga. Hørren var hovedsagelig russisk. Rusland har frem til sovjetstyrets nedgangstider stået for 80% af verdens hørproduktion.

Produktionen fordelte man naturligt således, at man i vest mest producerede uldtøj og i øst især vævede hørvarer.

Af uldprodukter nævnes der huer, strømper, vadmæl og stribet uldtøj. Efterbehandling af uldtøj, valkning, stampning og farvning skete i almindelighed hos fagfolk. Man måtte bringe varerne til byen fordi farvere kun kunne få autorisation

til at arbejde dér. Trods flere ansøgninger fik man aldrig lov til at lade en farver nedsætte sig der, hvor varerne blev fremstillet.

Af hørvarer nævnes blårlærred og det finere hørlærred samt hørdrejl. Noget garn har været farvet, der forekommer således blåstribet lærred. I øvrigt solgtes lærred både ubleget og bleget; der var naturligvis mange blegepladser ved landsbyerne. Kilderne beretter om, at blegepladsernes kostbarheder har fristet mange tyve. Gennem opremsning af tyvekosterne får man antydning af, hvad der fremstilledes af hørren: skjorter, lagner, pudevær, blågarn og kniplingsgarn.

I Tønder havde man kniplingen som specialitet.

Til eget brug blev der de fleste steder vævet af både uld og hør. Af det som man fremstillede, var det kun en lille del, der blev til overs til

Vand-drevet hørstampe-mølle

Plantefarvet uldgarn.

salg. Kun på Løjtland vævede man så meget, at der blev væsentlige mængder at sælge af. I modsætning til i kongeriget var det i Slesvig især kvinderne, der vævede til salg. Det hang sammen med, at man i hertugdømmerne havde større frihed end i kongeriget, hvor byerne havde eneret til handel, og faghåndværkerne havde eneret til at producere varer til salg. I hertugdømmerne var tekstilproduktion på den måde mere husflid end hovederhverv.

Afsætningen kunne derfor ske på de lokale markeder, og de tre gange om året hvor der var marked, købte købmændene bøndernes tekstiler sammen med de øvrige produkter, de havde til salg. Man skal bemærke, at en del af varerne solgtes til andre af egnens folk, således at meget af produktionen blev til hjemlig brug. Byerne og storkøbmændene prøvede et par gange, men uden held at få markederne forbudt og på den måde henvise bønderne til at sælge i byerne. Lars N. Henningsen har prøvet at finde tegn på såkaldt forlagsvirksomhed, hvor væverne arbejder med garn, der ejes af købmanden, for en

pris pr. alen, som aftales mellem parterne. Der synes ikke at have været meget af det i 1700-tallet. I øvrigt adskilte strømmen af varer til København sig ikke væsentligt fra den, der indløb fra selve kongerigets forskellige egne.

Forfatteren slutter sin gennemgang af med en kort beretning om udviklingen frem til 1900-tallet. Fra midten af 1800-tallet betød den stigende velstand i de østlige egne af Nordslesvig, at man begyndte at skaffe sig importeret tøj og at klæde sig byagtigt. Det gjaldt især kvinderne. I de vestlige egne gik alle i hjemmegjorte klæder, mens det østpå kun var tilfældet hos de gamle. Fra 1900 er hør dyrkning og husflid ophørt, medens erhvervsvævere (mænd!) kommer ind i billedet. Som nævnt blev de gamle teknikker taget op igen omkring verdenskrigene.

Denne udvikling kender vi jo fra hele landet, og det er nok en grund til at forfatteren ikke nævner den tyske overtagelse af hertugdømmerne. Jeg blev under mit sidste besøg på tekstilmuseet i Neumünster opmærksom på, at situationen vendte, så at det fra 1864 var på det langt større tyske marked, man skulle søge sine kunder. TENENS medlemmer ved også fra generalforsamlingen i 2007, hvorledes projektet med Skærbæktæpperne ikke bare havde som mål at opfylde befolkningens økonomi, men også var et led i områdets fortyskning. Med delingen af Slesvig i 1920 kom de to dele til at gå hver sin vej.

Genfortæller: Bent Bille

Boganmeldelser:

Gry Hvidberg: *3 Knuder – 100 Måder – skønne kniplede tråde til boligen og dig*. 104 sider, spiralryg. Fyldt med farveillustrationer og tekniktegnninger. På både dansk og engelsk. Danmarks Mindste Forlag. Maj 2007. ISBN 978-87-987261-5-9. Pris 295 kr. + forsendelse. Henvendelse www.gry-unika.dk

På Danmarks Håndarbejds lærerforenings forårskonference 2008 stiftede jeg bekendtskab med forfatteren til en helt unik bog om knipling og dens anvendelse i nutiden. Det var så spændende, at det nu snart et år efter fortsat kan give små kulderystninger.

Bogen, der er på både dansk og engelsk, giver både teknisk og

kunstnerisk indførelse i, hvordan en gammel teknik kan være ultra moderne – det er kun fantasien, der sætter grænser.

Bogen er opbygget i kapitler, der som udgangspunkt tager hensyn til, hvilke materialer og teknikker, der ønskes kombineret.

Bogen arbejder både med to- og tredimensionelle ideer. Det er lige fra de fine små dele i broderier til store skulpturer i pil og metal. Der er tekstile brugsting, smykker og det, der bare er til pynt.

Sidst i bogen er der et stort afsnit om de enkelte slag og superfine illustrationer.

Forfatteren har gennem mange år bl.a. arbejdet med knipling, som det tekstile udtryk. Hun siger selv, at kombinationen mellem forskellige materialer, som normalt ikke sættes i forbindelse med hinanden, er at udfordre traditionsrige teknikker og materialer. Der sker en ny fortolkning, så teknikken og materialerne står styrkede ved fraværet af de faste identiteter.

Bogen henvender sig til både nybegyndere og særdeles øvede kniplersker, der ønsker nye udfordringer.

Bogen er en nyskabelse inden for kniplingens verden, så det er bare at gå i gang.

Vibeke Lilbæk

Filtet skål, hvor kanten afsluttes med et lille hestehoved. Manken er kniplet og indgår i filtningen.

Mary M. Brooks: *English Embroideries of the Sixteenth and Seventeenth Centuries* in the collection of the Ashmolean Museum. Ashmolean Museum, Oxford 2004. 96 sider illustreret i farver. Pris £ 7.95. ISBN 1 85444 192 2.

Mange museer finder det besværligt at udstille tekstiler og undskylder sig med, at de "fylder for meget". Derfor må vi glæde os over de samlinger der publiceres og vises. The Ashmolean Museum i Oxford er et kunstmuseum med en fin antiksamling, malerier, kunsthåndværk og, takket være en donation fra en samler i 1947, en udsøgt samling engelske broderier fra 1600-tallet.

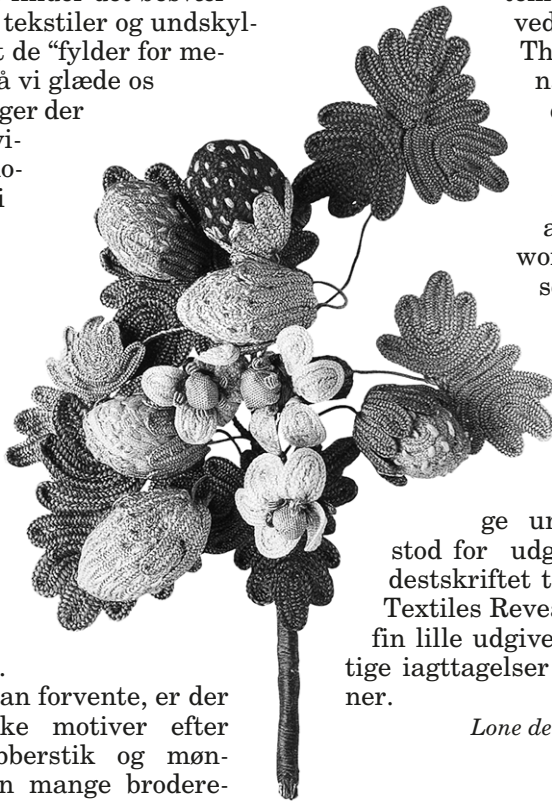
Som man kan forvente, er der mange bibelske motiver efter samtidige kobberstik og mønsterbøger. Men mange brodere og brodøser tegnede selv deres motiver og fik eventuelt professionelle til at forstørre og overføre dem. Dette gav mulighed for personlig udformning og en del scener afspejler tidens mode, skønt forlæggen kan være flere hundrede år gamle. Nærlæser man detaljerne, kan man lære meget om periodens religiøse, politiske og sociale om-

væltninger. Beskrivelsen af samlingens broderier indflettes derfor smukt i en større sammenhæng, der letter forståelsen for os, der ikke er helt så tæt på den engelske historie, og gør dem mere sigende. Arbejderne er smukt gengivet og

broderisting og – teknik forklares ved bl.a. Mary Thomas's Dictionary of Embroidery Stitches. Særlig de mange eksempler på ophøjet arbejde (stump work) vil interessere TENENS brodøser.

Mary M. Brooks har understøttet i konservering på forskellige universiteter og stod for udgivelsen af hyldestskriftet til Karen Finch *Textiles Revealed* i 2000. En fin lille udgivelse fuld af vigtige iagttagelser og informationer.

Lone de Hemmer Egeberg

*Illustration:
Needlework strawberry flowers.
17. eller 19. årh. 10 × 7 cm.*

Tøj på kroppen online

Kulturhistorisk Museum Randers har fået 85.000 kr. til en udstilling på internettet med navnet "Tøj på kroppen".

Det er projektet TRÅD under Kulturregion Østjysk Vækstbånd og Kulturministeriet, der har bevilget pengene. Museumsinspektør Hanne Schaumburg Sørensen kan hermed realisere museets drøm om, at de 60 bedste og mest repræsentative dragter i museets imponerende dragtsamling bliver tilgængelige for offentligheden via en udstilling på internettet.

"Det skal være en udstilling, der med afsæt i museets egen samling ikke alene fortæller modens historie gennem de sidste 250 år, men også giver et billede af den udvikling samfundet generelt har været igennem" fortæller Hanne Schaumburg Sørensen. "Tøj på kroppen" er et pilotprojekt for online udstillinger. Det er Kulturhistorisk Muse-

um Randers, der står for udviklingen af den tekniske del af internetudstillingen, men senere er det meningen, at andre museer, skoler og kulturinstitutioner i Østjylland kan overtage dele af databasen og fylde deres eget indhold i den.

Projektet TRÅD har som målsætning at skabe en ny forståelse for den betydning, de tekstile håndværk har haft gennem historien. Projektet er et samarbejde mellem Silkeborg Museum, Textilseminariet i Viborg, Blicheregnens Museum, Danmarks Industrimuseum i Horsens, Skandinavisk Design Højskole og Kulturhistorisk Museum Randers.

Udstillingen forventes at være på nettet i marts 2009.

kilde:

www.historie-online.dk/nyt/khm_dragter.htm

ARRANGEMENTS- OG UDS STILLINGSKALENDER

TENENs generalforsamling: Lørdag den 14. marts 2009 kl. 10:30 i Værløse kirke. Se nærmere på side 14.

TENENs sommertur: 25. og 26. juli 2009 til Viborg – Bruunshåb – Æ Bindstow – Hjerl Hede. Læs mere i næste nummer af bladet.

Dansk Landbrugsmuseum:

Laugsdag m. patchwork, strikning og syning af dragter. 4. 3. 2009, kl. 13-18
Adr.: Randersvej 4, 8963 Auning

Vorup Bibliotek:

Små patchwork-ting v/ Aase Elgaard. Medbring selv stofrester. For børn og voksne. Tilmelding ikke nødvendig. 2. 4. 2009, kl. 14-16:45.
Adr.: Bøsbrovej 16, 8940 Randers SV

Kulturhistorisk Museum Randers:

Tøj på kroppen. Billedforedrag om museets tekstilsamling 19. 3. kl. 19.

Adr.: Stemannsgade 2, 8900 Randers C

Hammel Bibliotek:

Moderniseret og nyfortolket stramaj v/ Lene Klem. 5. - 29. maj 2009.

Adr.: Dalvej 1, 8450 Hammel

Museet for Religiøs Kunst:

Naturen og Tanken – En udstilling med malerier og tekstiler af Dronning Margrethe. 26. 3. – 31. 5. 2009.

Adr.: Strandvejen 13, 7620 Lemvig

Holstebro Bibliotek:

Benny Andersen i textil fortolkning. Til 28. 2. 2009.

Adr.: Kirkestræde 11, 7500 Holstebro

Textilforum:

Anne Marie Helgers kjoler. Til 8. 3. *Stræk og bøj, gymnastiktøj.* Til 29. 3.

Adr.: Vestergade 20, 7400 Herning

Bygningen, Vejle:

Vejles nordiske spinderieventyr v/ John Johler. 10. 3. 2009, kl. 16.

Adr.: Ved Anlægget 14, 7100 Vejle

Esbjerg Museum: Vestjyllands Ravmuseum:

Troens Ord, broderiarbejder 1880-1930. Til 19. 4. 2009.

Adr.: Torvegade 45, 6700 Esbjerg

Museet på Sønderskov:

Ribe Quilterne udstiller. Skærtorsdag og langfredag arbejdende værksteder. 4. - 13. 4. 2009.

Adr.: Sønderskovgårdsvej 2, 6650 Brørup

Det Gamle Havnekontor:

Kunsthåndværk på Havnen, bl.a. vævning og tekstilbeklædning. Til 1. 3.

Adr.: Jomfrustien 52, 6100 Haderslev

Kulturhuset Bispen:

Dronningens tekstiler i domkirken v/ Jutta Bogut. 22. 4. 2009.

Adr.: Bispebroen 3, 6100 Haderslev

Koldinghus:

Stof til eftertanke - bæredygtig mode. 7. 5. - 6. 9. 2009.

Adr.: Markdannersgade 11, 6000 Kolding

Trapholt:

På god fod - dansk skodesign. Til 1. 3. 2009.

Adr.: Æblehaven 23, 6000 Kolding

Årslev Bibliotek:

Lyø tekstiler fra Faaborg Kulturhistoriske Museer. 3. - 30. 3. 2009.

Adr.: Kirkevej 14, 5792 Årslev

Galleri Bødkergaarden:

Patchworkudstilling v/ Kjøgehønerne. 15. 5. - 17. 5. 2009.

Adr.: Kirkestræde 11, 4600 Køge

Køge Museum:

Hækledåser. I caféen. Til 15. 3. 2009.

Særudstilling om Navnemærkning. Til 29. 3. 2009.

Adr.: Nørregade 4, 4600 Køge

Holbæk Museum:

Hedebosyninger - en verden af variationer. Til 10. 5. 2009. Omvisning v/ Minna Kragelund, 15. 3. kl. 14-15. *Trådens magi - hvidsyninger i kunsthistorisk perspektiv*, foredrag v/ Minna Kragelund. 5. 3. 2009, kl. 19 -21. *Usynlige tråde i strikkekunsten*, foredrag v/ Annemor Sundbø, 31. 3. 2009, kl. 19. *Café med Tema.* Medbring egne materialer, kl. 15-18: Shetlandsstriik 11. 3. 2009. Uldbroderi 25. 3. & 30. 4. 2009. Dominostrik 16. 4. 2009.

Adr.: Klosterstræde 18, 4300 Holbæk

Furesø Museer: Mosegaarden:

Gamle folke dragter og guldnakker, rundvisning v/ Silke Annet. 8. 3. 2009.

Adr.: Mosegaarden, Skovgårds Allé 37, 3500 Værløse

Fredensborg Bibliotek:

Til pyntens Pris - FiberFeber. Til 28. 2. 2009.

Adr.: Jernbanegade 3, 1.sal, 3480 Fredensborg

Holte kirkes Sognegård:

Birgit Andersen, vævning, stofcollage, batik og broderi. Til 28. 2. 2009.

Adr.: Skovlommen 17, 2840 Holte

Brede Værk:

Brede Værk - Danmarks største klædefabrik. 21. 5. - 18. 10. 2009.

Adr.: I.C. Modewegsvej, Brede, 2800 Kongens Lyngby

Greve Museum:

Greve i Quilt. 31. 3. - 27. 9. 2009. Mød QuilteQuinstnerne 26. 4. 2009.

Adr.: Greve Museum, Bækgårdsvej 9, 2670 Greve

Kunstindustrimuseet:

Strikdesigneren Iben Høj. Til 29. marts 2009.

Adr.: Bredgade 68, 1260 København K

Rundetaarn:

Forms in Progression, bl.a. tre vævere. 20. 6. - 2. 8. 2009.

Adr.: Købmagergade 52A, 1150 København K

TENENS kalender udarbejdes på grundlag af arrangementer i *KultuNaut* – Den Elektroniske Kulturkalender. Yderligere oplysninger samt illustrationer modtages gerne direkte fra arrangører og deltagere. Deadline for korte meddelelser er ca. to uger før bladet udkommer. Send oplysningerne til Vibeke Ervø, som koordinerer listen.

Telefonliste for TENENs bestyrelse mv.

<i>navn</i>	<i>adresse</i>	<i>telefon / ePost</i>	<i>hverv</i>
Annet Laursen Skjelsager	Dorthesvej 2 3520 Farum	44 95 05 55 <i>silke-annet@detail.dk</i>	formand + redaktion
Lone de Hemmer Egeberg	Teglgården 66 st.th 3460 Birkerød	45 81 05 05 <i>dehemmeregeberg@gmail.com</i>	næstformand
Bent Bille	Søndergade 66 5620 Glamsbjerg	64 72 15 65 <i>familien.bille@get2net.dk</i>	kasserer
Lis Slottved	Hjarupvej 10 6200 Aabenraa	74 63 03 50 <i>slottved@privat.dk</i>	sekretær + redaktion
Vibeke Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl3450@yahoo.co.uk</i>	redaktion
Anni Bloch	Thingvalla Allé 5, 2300 København S	32 59 59 77 <i>annibloch@gmail.com</i>	bestyrelse
Tina Ejlersen	Ravningvej 10, Ravning, 6760 Ribe	75 43 77 06 <i>tina.ejlertsen@get2net.dk</i>	bestyrelse
Hanne Frøsig Dalgaard	Bredebovej 33, 6.tv 2800 Lyngby	45 88 32 67 <i>hfd@tdcadsl.dk</i>	suppleant
Margit Ambeck	Lysshøjgårdsvej 87, 1.th 2500 Valby	36 30 61 50	suppleant
Flemming Lundholm	Ravningvej 10, Ravning, 6760 Ribe	75 43 77 06	suppleant
Lucie Borgsmidt-Hansen	Broholms Allé 28 2920 Charlottenlund	39 64 31 85	revisor
Susanne Nielsen	Grusgravvej 10 4660 Store Heddinge	56 50 11 26	korrektur, forklæder
Vibeke Ervø	Åfløjen 4, 2. tv 2700 Brønshøj	44 85 18 44 <i>ervo@mail.dk</i>	kalender
Frits Lilbæk	Kollerødvej 39 3450 Allerød	48 17 16 47 <i>vofl3450@yahoo.co.uk</i>	redaktion, webmaster

Send en e-mail til kasserer Bent Bille.

Vi vil gerne vedligeholde og udbygge vores liste med medlemmernes ePost adresser. Så skriv til Bent og husk også at oplyse navn og adresse for at udelukke forveksling. Bents mail-adresse er ovenfor. Bestyrelsen

TEKSTILREJSE TIL HOLLAND

Bestyrelsen er i gang med at arrangere en rejse i 2010. Alt er endnu i støbeskeen; men vi opfordrer medlemmerne til at reservere uge 36 i 2010 allerede nu. Tina og Bent

*H*ækling er en relativ ny håndarbejdsform, der kom frem omkring år 1800, mens andre former for håndarbejde som strikning, broderi og vævning kan føres tilbage til oldtiden.

Hæklegarnet blev rundet op, så man ved hækling tog garnet udefra garnnøglet i modsætning til grovere striklegarn, som man tog indefra. Man kunne ikke tage det fine hæklegarn indefra, da garnet så ville filtrere. Når man tager garn udefra, triller garnnøglet rundt og falder let på gulvet. For at holde styr på garnnøglet, fandt man på at lave garnbeholdere. En sådan garnbeholder var ofte en dase med et hul i låget, hvor garnet kom ud.

Hækledåser kunne drejes i træ og derefter bemales. Men de var også lavet i andre materialer. Der var en stor produktion af kinesiske og japanske inspirerede hækledåser i formstøbt lakeret papmaché. Dåserne kan være fint udsmykket eksempelvis med stafferinger, guldbronzerede motiver af mennesker, fugle og blomster eller de kunne være beklædt med fint papir og overføringsbillede.

Dåserne på billedet er i privat eje. Køge Museum viser andre hækledåser i deres caféudstilling indtil midt i marts 2009.

vofl

